

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk (sprawozdawca)

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z wniosku [...] Spółdzielni Mieszkaniowej w W.
przy uczestnictwie Miasta W.
o odłączenie części lub całości nieruchomości gruntowej i przyłączenie jej do
istniejącej księgi wieczystej oraz o zamknięcie księgi wieczystej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 4 lutego 2022 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 8 maja 2019 r., sygn. akt V Ca [...],

- 1) odrzuca skargę kasacyjną,**
- 2) zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestnika postępowania Miasta W. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 7 stycznia 2019 r. Sąd Rejonowy w W. uwzględnił wniosek [...] Spółdzielni Mieszkaniowej w W. i dokonał odłączenia z księgi wieczystej nr KW [...] / 7 działki ewidencyjnej nr 57 o pow. 12 m² z obrębu [...]

oraz przyłączenia jej do księgi wieczystej [...]/0. Ponadto wobec całkowitego przeniesienia nieruchomości do innej księgi wieczystej Sąd ten zamknął księgę wieczystą nr [...]/7.

Uczestnik postępowania miasto W. wniósł apelację od wpisów o odłączeniu nieruchomości gruntowej i przyłączenie jej do KW Nr [...]/0, o zmianie wpisu w dziale I-SP KW Nr [...]/9 prawa związanego z własnością nieruchomości, ujawnionego w Dziale III innej księgi wieczystej oraz o zamknięciu KW nr [...]/7. Postanowieniem z dnia 8 maja 2019 r. w sprawie oznaczonej sygnaturą akt V Ca [...] (k. 305) Sąd Okręgowy w W. zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że uchylił zaskarżone wpisy w całości i oddalił wniosek (pkt 1) oraz zasądził od [...] Spółdzielni Mieszkaniowej w W. na rzecz miasta [...] kwotę 300 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego (pkt 2).

Postanowienie Sądu Okręgowego w W. z dnia 8 maja 2019 r. – sprostowane postanowieniem tego Sądu z dnia 14 października 2019 r. (k. 525) – zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez wnioskodawczynię reprezentowaną przez jej pełnomocnika radcę pr. M. Ż. (pismo z datą 19 sierpnia 2019 r., oznaczone l.dz. [...], k. 414-425). Na etapie rozpoznawania skargi kasacyjnej został dostrzeżony jej brak formalny polegający na tym, że skarga kasacyjna nie została podpisana. Z tej przyczyny, postanowieniem z dnia 24 czerwca 2021 r., wydanym w sprawie o sygn. akt I CSKP [...], Sąd Najwyższy zwrócił skargę kasacyjną wraz z aktami Sądowi Okręgowemu w W. w celu usunięcia dostrzeżonego braku w postaci niepodpisania skargi kasacyjnej.

Po zwrocie akt zarządzeniem sędziego Sądu Okręgowego z dnia 28 czerwca 2021 r. (k. 551), które zostało doręczone pełnomocnikowi wnioskodawczyni w dniu 1 lipca 2021 r. (k. 552-553), wezwano pełnomocnika wnioskodawczyni do podpisania skargi kasacyjnej bądź nadesłania podpisanego egzemplarza w terminie tygodnia pod rygorem odrzucenia skargi kasacyjnej. W odpowiedzi na to zarządzenie pełnomocnik wnioskodawczyni nadesłał pismo procesowe z dnia 7 lipca 2021 r. (k. 558) zawierającej m.in. załącznik: „podpisana skarga kasacyjna”, którym był podpisany przez niego egzemplarz skargi kasacyjnej z datą 19 sierpnia 2019 r., oznaczony l.dz. [...] oraz sygnaturą akt V Ca [...] (k. 559-570). Załącznik stanowił więc odpis pisma pisma znajdującego się na kartach 396-407

zawierającego skargę kasacyjną wnioskodawczyni wniesioną w jej imieniu przez radcę pr. M. Ż. od postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 8 maja 2019 r. w sprawie oznaczonej sygnaturą akt V Ca [...]. Po wpływie tego pisma skarga kasacyjna wraz z aktami sprawy została ponownie przedstawiona Sądowi Najwyższemu.

Zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 2021 r. (k. 572) akta ponownie zwrócono do Sądu Okręgowego celem m.in. wszycia do akt sprawy korespondencji prowadzonej przez Sąd Okręgowy z pełnomocnikiem wnioskodawczyni oraz nadesłanego odpisu egzemplarza skargi kasacyjnej. Zwrócono także uwagę, że pełnomocnik wnioskodawczyni nadesłał podpisany egzemplarz skargi kasacyjnej wniesionej od postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 8 maja 2019 r., ale wydanego w sprawie V Ca [...]. Po zwrocie akt na podstawie zarządzenia sędziego Sądu Okręgowego z dnia 10 sierpnia 2021 r. (k. 558) pismem z dnia 11 sierpnia 2021 r. (k. 573) doręczonym w dniu 12 sierpnia 2021 r. (k. 574) wezwano pełnomocnika wnioskodawczyni do wyjaśnienia rozbieżności treści pism przesłanych przy piśmie z dnia 7 lipca 2021 r. w sprawie V Ca [...] z załączoną podpisaną skargą kasacyjną w sprawie V Ca [...] w terminie tygodniowym od rygorem odrzucenia skargi. W odpowiedzi z dnia 18 sierpnia 2021 r. (k. 575) pełnomocnik wnioskodawczyni wyjaśnił, że celem wykonania wezwania Sądu Okręgowego w W. z dnia 28 czerwca 2021 r. zwrócił się o udostępnienie akt sprawy w Czytelni Akt Sądu celem złożenia podpisu pod skargą kasacyjną. W odpowiedzi na zamówienie akt został poinformowany, że akta zostaną udostępnione w dniu 7 lipca 2021 r. w godz. 10-11. W dniu 7 lipca 2021 r. został wysłany mail, iż akta nie zostaną udostępnione, ponieważ zostały wysłane do Sądu Najwyższego. Z tych względów wobec upływającego terminu do wykonania zobowiązania i niemożliwości złożenia podpisu pod skargą kasacyjną w Czytelni Akt Sądu Okręgowego w W. zostało przesłane pismo zawierające odpis skargi kasacyjnej o sygn. V Ca [...]. W piśmie tym wskazano, iż wnioskodawca składał także skargi kasacyjne w sprawach o sygn. V Ca [...], V Ca [X], V Ca [Y] i V Ca [Z] dotyczących wpisu w księdze wieczystej w zakresie połączenia nieruchomości w jedną, z tą samą księgą wieczystą. Z tych względów – jak wskazano w tym piśmie –

przedkłada odpis skargi kasacyjnej z dnia 19 sierpnia 2019 r. w sprawie o sygn. akt V Ca [...]. Podpisany odpis tej skargi został załączony do tego pisma (k. 578-589) wraz z kopiami maili wysłanych w dniu 6 i 7 lipca 2021 r. przez Sąd Okręgowy do pełnomocnika wnioskodawczynie (k. 576-577).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁴ § 3 k.p.c., skarga kasacyjna oprócz wymagań formalnych określonych w § 1 i 2 k.p.c., powinna czynić wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, do których – według art. 126 § 1 pkt 4 k.p.c. – należy podpis strony albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika. Warunki formalne skargi kasacyjnej są przedmiotem badania w sądzie drugiej instancji przed jej przekazaniem do Sądu Najwyższego. Na tym etapie postępowania powinny być podjęte czynności sądu zmierzające do sanacji tych braków formalnych skargi kasacyjnej, które w myśl art. 398⁶ § 1 k.p.c. należą do braków usuwalnych. Do nich zalicza się również braki wymagań wynikających z art. 398⁴ § 3 k.p.c. Nadanie skardze kasacyjnej biegu przez doręczenie jej odpisu innym stronom postępowania (tu uczestnikowi) i przekazanie skargi kasacyjnej wraz z aktami sprawy do Sądu Najwyższego nie zwalnia tego Sądu od obowiązku oceny, czy zostały zachowane wszystkie warunki formalne skargi kasacyjnej umożliwiające jej rozpoznanie. O powyższym jednoznacznie przesądza art. 398⁶ § 3 k.p.c. – mający poprzez art. 13 § 2 k.p.c. zastosowanie także w postępowaniu nieprocesowym – który stanowi, że Sąd Najwyższy odrzuca skargę kasacyjną, która podlegała odrzuceniu przez sąd drugiej instancji, albo zwraca ją temu sądowi w celu usunięcia dostrzeżonych braków. Przepis ten stanowił podstawę wydanego przez Sąd Najwyższy postanowienia z dnia 24 czerwca 2021 r. zwracającego przedstawioną Sądowi Najwyższemu przez Sąd Okręgowy w W. skargę kasacyjną wnioskodawczynie wniesioną od postanowienia tego Sądu z dnia 8 maja 2019 r. w sprawie o sygn. akt V Ca [...], która nie została podpisana przez pełnomocnika wnioskodawczynie.

Po przekazaniu akt sprawy Sądowi Okręgowemu pełnomocnik wnioskodawczynie został prawidłowo wezwany do usunięcia braku formalnego skargi kasacyjnej w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia skargi kasacyjnej. Mógł to uczynić przez podjęcie jednej z dwóch czynności wskazanych

nawet przez Sąd Okręgowy, tj. przez złożenie osobiście podpisu na oryginale skargi kasacyjnej znajdującej się w aktach sprawy albo przez nadesłanie jej podpisanego odpisu. W terminie tygodniowym pełnomocnik wnioskodawczyni nie dokonał żadnej z tych dwóch czynności w celu usunięcia braku formalnego skargi kasacyjnej, tj. ani nie podpisał jej oryginału znajdującego się w aktach sprawy, ani też nie nadesłał podpisanego egzemplarza odpisu tej skargi. Za uzupełnienie opisanego wyżej braku formalnego skargi kasacyjnej nie może być bowiem uznana czynność pełnomocnika wnioskodawczyni polegająca na nadesłaniu podpisanego egzemplarza skargi kasacyjnej wniesionej od postanowienia Sądu Okręgowego wydanego w innej sprawie oznaczonej sygn. akt V Ca [...], chociażby zachodziła tożsamość Sądu drugiej instancji, który wydał orzeczenia zaskarżone skargami kasacyjnymi, tożsamość podstaw wypełniających je zarzutów oraz ich uzasadnienia i wniosków o przyjęcie skarg kasacyjnych do rozpoznania. Tygodniowy termin do usunięcia braków formalnych, o których mowa w art. 398⁴ § 3 k.p.c., przewidziany w art. 398⁶ § 1 k.p.c., ma charakter ustawowy. Jego niedochowanie powoduje konieczność odrzucenia skargi kasacyjnej. Bezskuteczne są więc dalsze czynności sądu drugiej instancji wzywające w istocie do uzupełnienia tego samego braku formalnego, który wcześniej został dostrzeżony i skutkowało uruchomieniem przez sąd procedury zmierzającej do sanacji tego braku przez wezwanie pełnomocnika strony do jego usunięcia w terminie tygodniowym. Dotyczy to w przypadku rozważanym w sprawie zarządzenia sędziego Sądu Okręgowego z dnia 10 sierpnia 2021 r., wykonanym pismem Sądu Okręgowego z dnia 11 sierpnia 2021 r., w którym pod rygorem odrzucenia skargi kasacyjnej wezwano pełnomocnika wnioskodawczyni do wyjaśnienia w terminie tygodniowym rozbieżności dotyczącej sygnatury nadesłanego egzemplarza skargi kasacyjnej z sygnaturą akt sprawy, w której zapadło postanowienie Sądu Okręgowego zaskarżonego skargą kasacyjną, która nie została podpisana. Nie sanują też uchybienia w uzupełnieniu w terminie tygodniowym braku formalnego wniesionej skargi kasacyjnej okoliczności wskazane w piśmie pełnomocnika wnioskodawczyni z dnia 18 sierpnia 2021 r. Nie negując podanych w nim faktów, mogły one co najwyżej stanowić podstawę złożenia wniosku o przewrót terminu do dokonania spóźnionej czynności procesowej. Wniosek taki nie został jednak

złożony, a w konsekwencji nie zapadło także postanowienie sądu przywracające wnioskodawczyni termin do dokonania spóźnionej czynności procesowej.

Z tych względów skarga kasacyjna wnioskodawczyni, której braków nie uzupełniono w terminie, powinna podlegać odrzuceniu przez Sąd drugiej instancji. W sytuacji, w której Sąd Okręgowy o tym nie orzekł podlegała ona odrzuceniu przez Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i 398²¹ k.p.c., z uwzględnieniem przepisów § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 5 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

a.s.